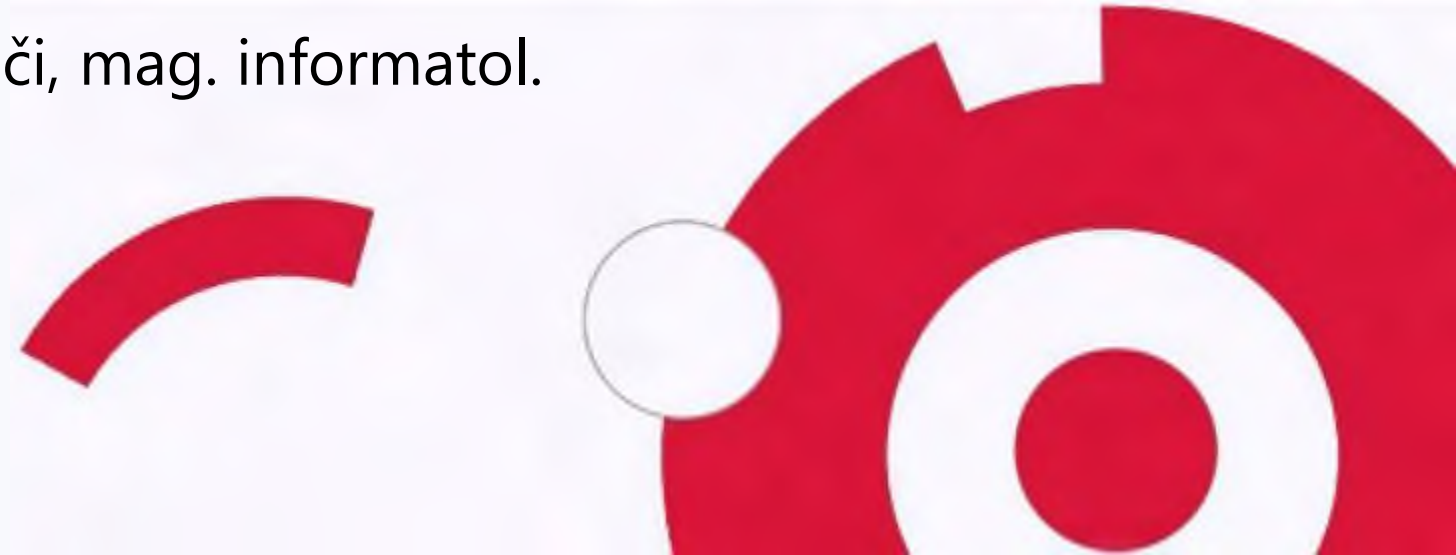
CRO KRIS INFORMACIJSKI SUSTAV ZNANOSTI RH

CroRIS - CROSBI

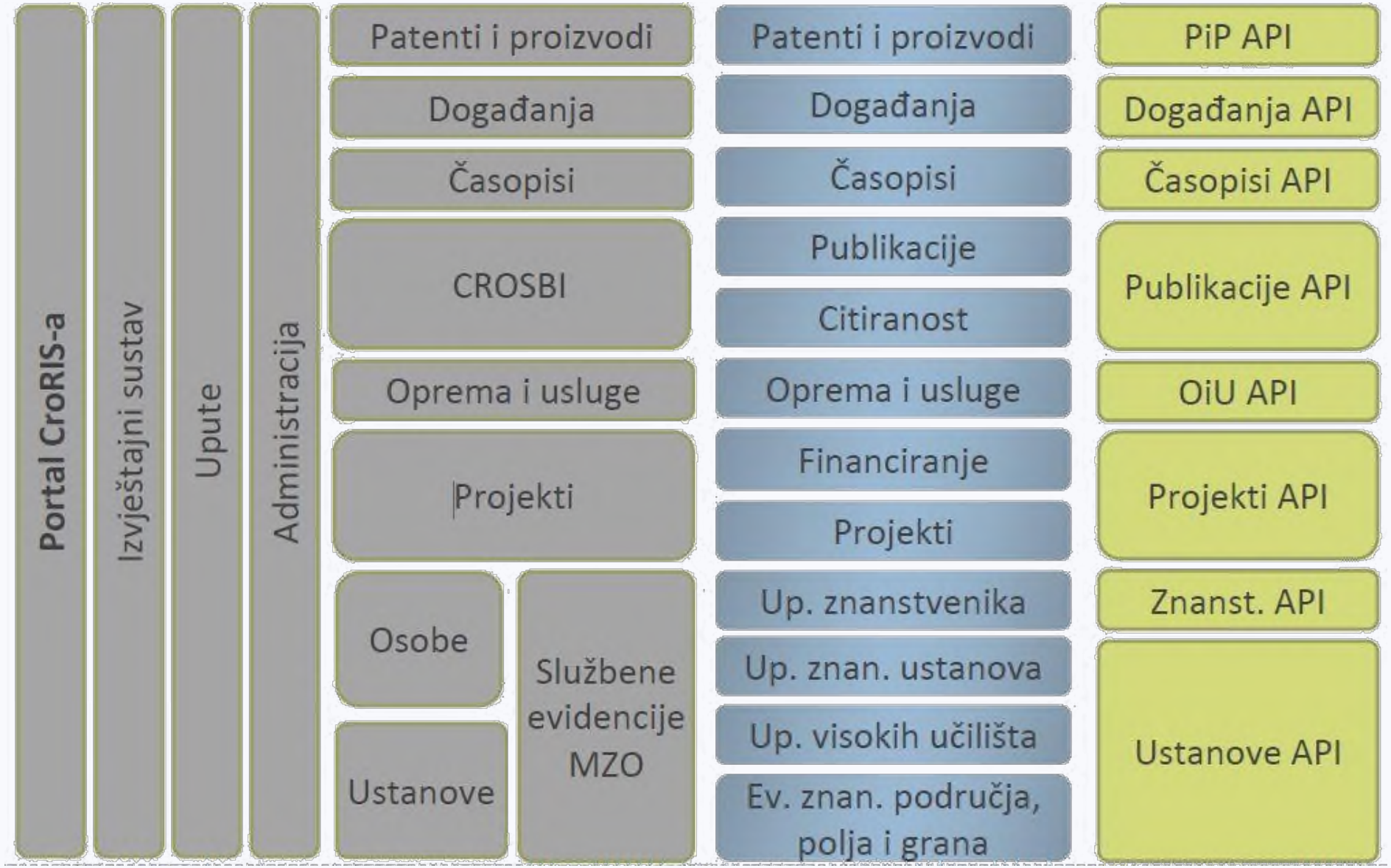
Iva Arači, mag. informatol.

CROSBI (prije CroRIS-a)

- CROSBI – Hrvatska znanstvena bibliografija (https://https://www.bib.irb.hr:8443/)
  - Nastala 1997 kao projekt Knjižnice IRB-a (danas Centar za znanstvene informacije)
  - Temeljila se na autorovom **samoarhiviranju** podataka o vlastitim publikacijama
  - Alat za transparentno izvještavanje o znanstvenoj publicistici po raznim parametrima – nužan preduvjet za potpunost i vjerodostojnost podataka
  - Stavljanje publikacija u širi kontekst – povezivanje s profilima osoba, projektima, ustanovama
  - **Povećavanje vidljivosti autora i samih ustanova!**
  - Migracija podataka i zapisa u **CroRIS – Informacijski sustav znanosti RH** koji postaje platforma na kojoj se temelji **reakreditacija** fakulteta

Programski moduli CroRIS-a

CroRIS portal

- https://www.croris.hr/
- prijava u sustav pomoću AAI elektroničkog identiteta (za djelatnike ustanova u sustavu znanosti i visokog obrazovanja RH, studente doktorskih studija te znanstvenike registrirane u Upisniku znanstvenika preko servisa *Home for homeless*)
- prije prve prijave potrebno se registrirati
- mogućnost uređivanja osobnog profila znanstvenika
- samo prijavljeni korisnici mogu koristiti sve funkcionalnosti sustava
- većina podataka je javno dostupna; određeni podaci i funkcionalnosti dostupni su samo korisnicima s određenom ulogom

Uloge u CroRIS-u

- CroRIS koordinatori – dodjeljuju ovlasti urednika podataka u pojedinim modulima (Iva Arači za FAZOS)
- Urednici pojedinih modula (CROSBI, Projekti, Oprema) – **uređuju** i **verificiraju** zapise pridružene matičnoj instituciji u modulima za koje imaju uredničke ovlasti; pružaju korisničku podršku
- **Urednici modula za FAZOS:** CROSBI – Iva Arači, Projekti – Gorana Rašić, Oprema – Anea Mihajlović
- **Zapise o radovima, projektima, patentima, opremi i uslugama unose autori/osobe odgovorne za podatke o projektima itd.**
- Superadministratori – imaju SVE ovlasti i mijenjaju podatke prema potrebi
- **Adresa za korisničku podršku je:**
- **croris@irb.hr**
- **Adresa za tehničku podršku je:**
- **croris@srce.hr**

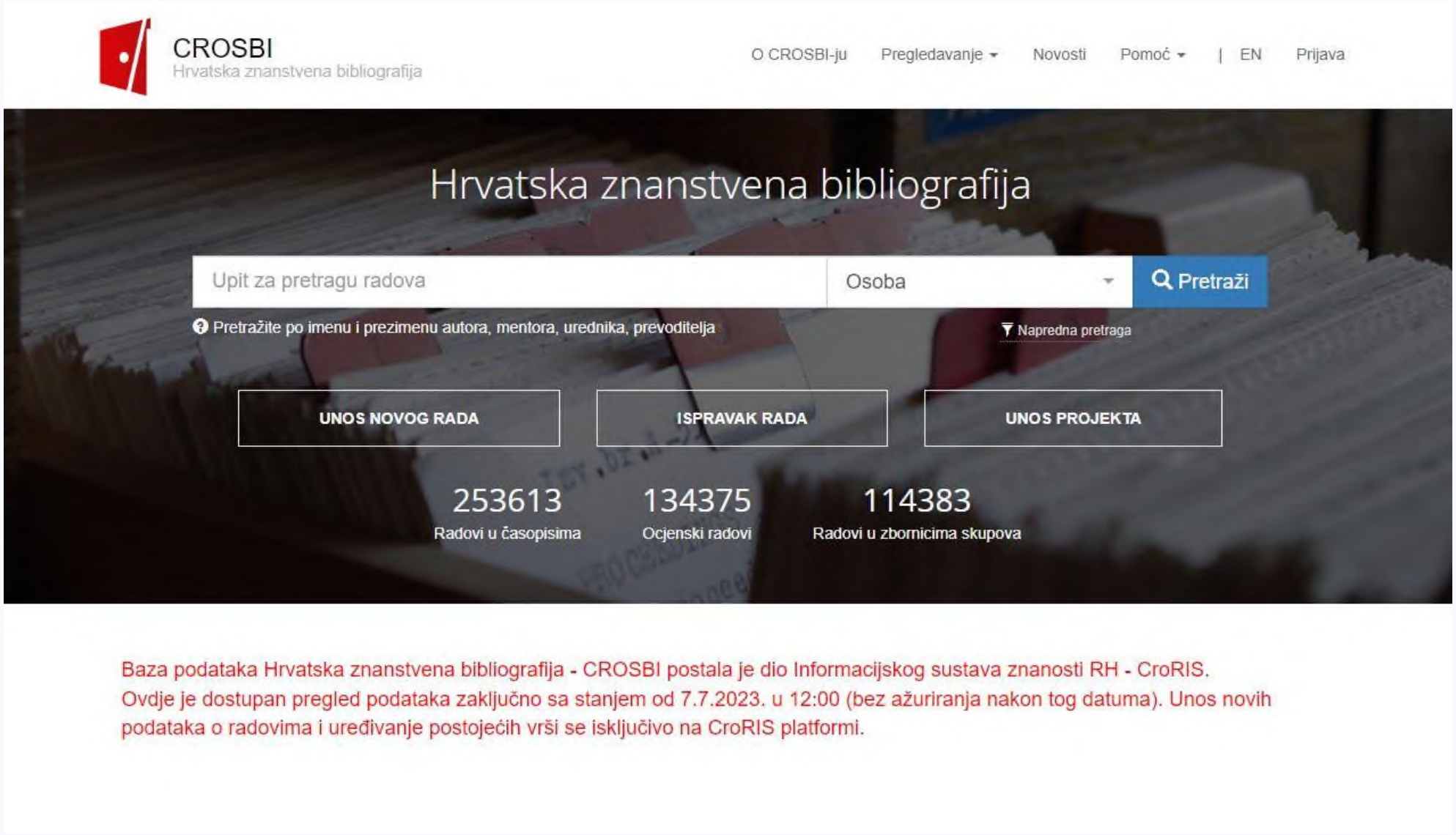
Uloga znanstvenika u CroRIS-u

- nakon registracije u sustav, osobe dobivaju ulogu "**znanstvenik**" (ako su upisane u Upisnik znanstvenika), odnosno "**osnovnu ulogu**" (ako nisu upisane u Upisnik znanstvenika)
- održavanje dijela podataka o svojem osobnom profilu – posebice je važno **evidentiranje aktivnog zaposlenja na matičnoj ustanovi** (u suprotnom administrator/urednik modula nije u mogućnosti verificirati podatke!)
- upisivanje svojih aktivnosti u CroRIS
  - publikacije (u ulozi autora, urednika, prevoditelja, mentora)
  - sudjelovanja na projektima
  - sudjelovanja na skupovima
  - patenti
  - oprema i usluge u čijoj su nadležnosti
- CroRIS profil objedinjuje sve informacije – **transparentnost aktivnosti**!

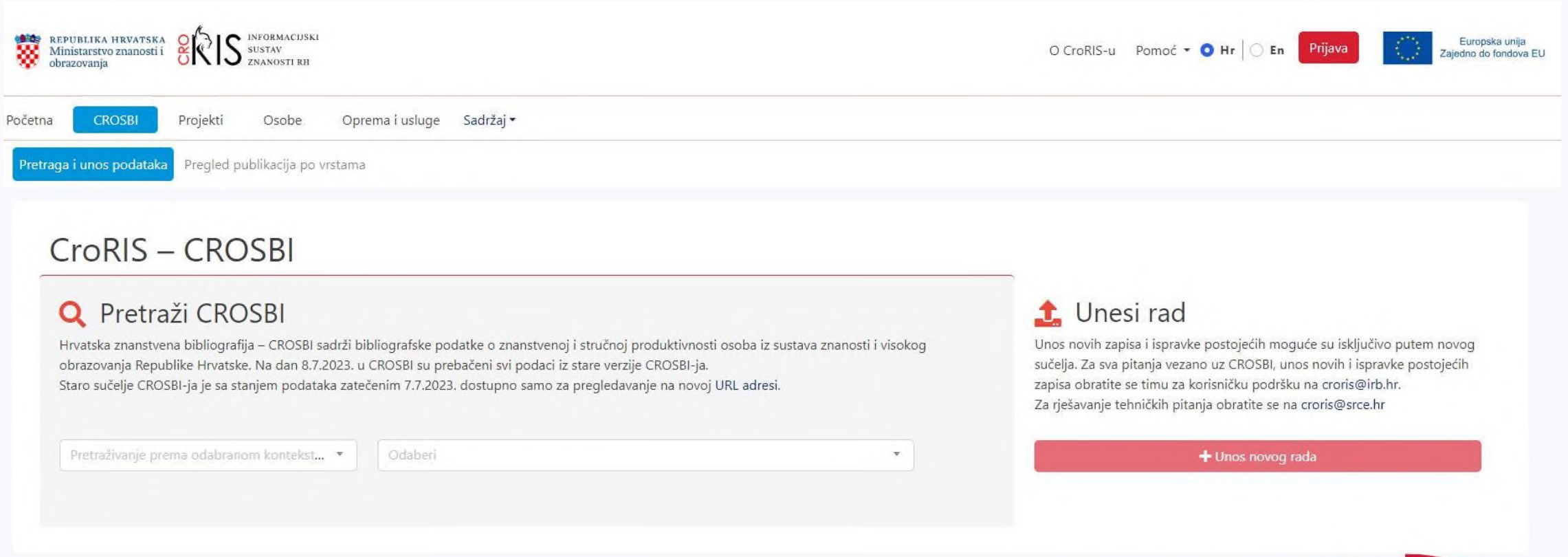
Hrvatska znanstvena bibliografija - CROSBI

- https://www.croris.hr/crosbi/
- Autori sami upisuju svoje radove, a urednici verificiraju točnost podataka, imaju ovlasti prepravljanja unešenih podataka
- Unaprijeđeno evidentiranje prijevoda, edukacijskih materijala
- Razlikovanje radova prezentiranih na skupu koji su objavljeni u zborniku radova sa skupa/časopisu
- Više vrsta podataka sada su zasebni entiteti, normative i/ili kontrolirani rječnici unutar CroRIS-a (npr. podaci o izdavačima, konferencijama…)
- Višejezičnost podataka
- **Pohranjivanje cjelovitih tekstova u CROSBI više nije moguće**
- Planirano povezivanje (interoperabilnost) s Dabrom, Hrčkom, omogućavanje preuzimanja zapisa iz drugih izvora podataka (putem DOI-ja, WoS ID-ja itd.)
- Izvještaji (analitika)
  - https://www.croris.hr/analitika/
  - U izradi - trenutno dostupna samo MZO i superadministratorima
  - Plan je izraditi sustav koji će na temelju podataka unešenih u CroRIS pružiti analitički izvještaj o svim za reakreditaciju bitnim parametrima

CROSBI – staro sučelje

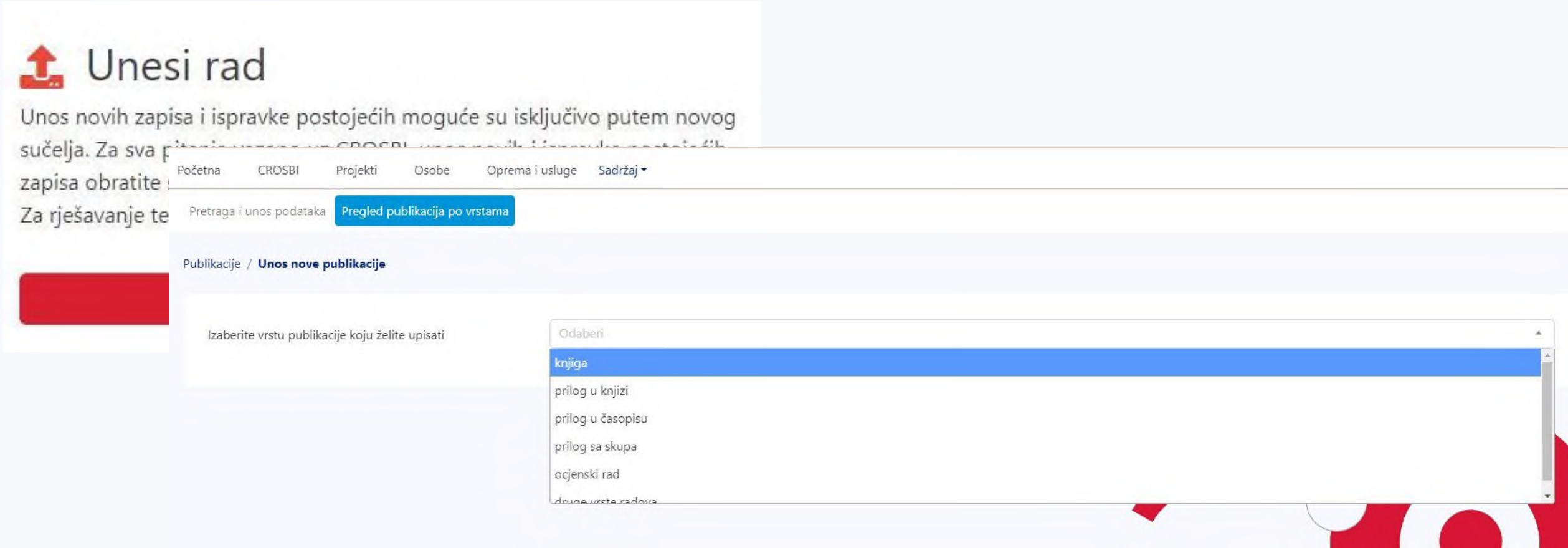

CROSBI – novo sučelje

Unos radova

- CroRIS CROSBI je isključivo **bibliografska baza** u koju se ne unose cjeloviti tekstovi
- Podatke unose autori nakon prijave u sustav putem AAI korisničkog računa putem opcije „Unos novog rada”
- Radovi su odmah vidljivi nakon unosa na sučelju (prije je bilo potrebno neko vrijeme kako bi bili vidljivi)
- Vrste publikacija koje možete unijeti su: knjiga, prilog u knjizi, prilog u časopisu (znanstveni/pregledni/stručni/popularni rad itd.), prilog sa skupa (znanstveni/stručni/pregledni/sažetak itd.), ocjenski rad i druge vrste radova (popularni/izvještaj/skripta/katalog itd.)

Verifikacija

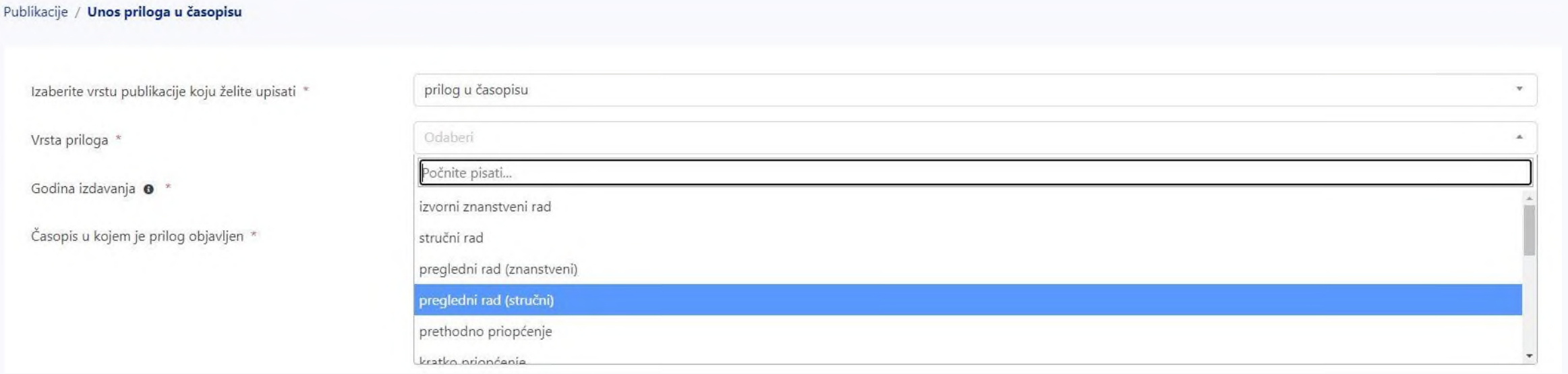

Označava zapis koji nije pregledan od strane Urednika modula CROSBI.
Zapis je **vidljiv svima** bez obzira na to što nije verificiran.
Dok zapis nije verificiran autor ga može slobodno mijenjati.
Podsjetnik o verifikaciji samo je podsjetnik Uredniku da određeni zapis nije pregledao, ali **sam po sebi nema značenje za autora.**

Označava zapis koji je pregledan od strane Urednika. Nakon verifikacije autor više ne može raditi izmjene te je za svaku potrebnu izmjenu nužno kontaktirati Urednika (Iva Arači)

Prilog u časopisu

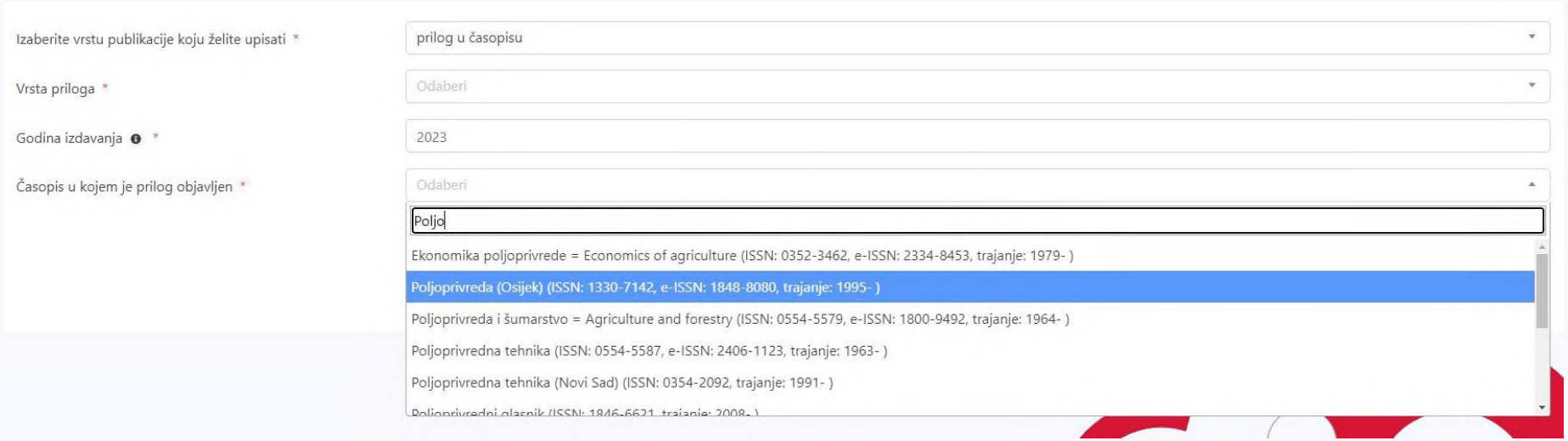

Vrste priloga u časopisu:

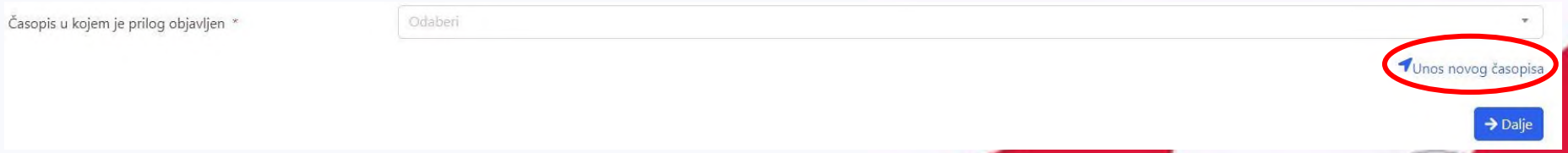
- Izvorni znanstveni rad
- Stručni rad
- Pregledni rad (znanstveni/stručni)
- Prethodno priopćenje
- Kratko priopćenje
- Data paper
- Pismo (znanstveno)
- Prikaz slučaja
- Uvodnik
- Popularni rad
- Prikaz, osvrt, kritika
- Pismo uredniku
- Bibliografija, indeks, kazalo i dr.
- Ostalo

- **Izvorni znanstveni rad** - sadrži prvo objavljivanje izvornih istraživanja; rezultati istraživanja moraju biti ponovljivi
- **Pregledni rad** - cjelovit pregled nekog problema ili područja istraživanja na osnovi već objavljenih radova
- **Stručni rad** - obrađuje određene probleme koji se javljaju u određenoj struci; daje stručne naputke i prijedloge kako se taj problem može riješiti
- **Prethodno priopćenje** - sadrži nove znanstvene rezultate koji traže hitno objavljivanje, a istraživanja su u tijeku
- **Data paper** – rad koji donosi preliminarne podatke iz nekog istraživanja
- **Popularni rad** – sadržaj rada prilagođen široj publici (neznanstvenoj zajednici)
- **Uvodnik** - obično kratak članak koji donosi mišljenje ili stav; često ga piše neki član redakcije

Časopis

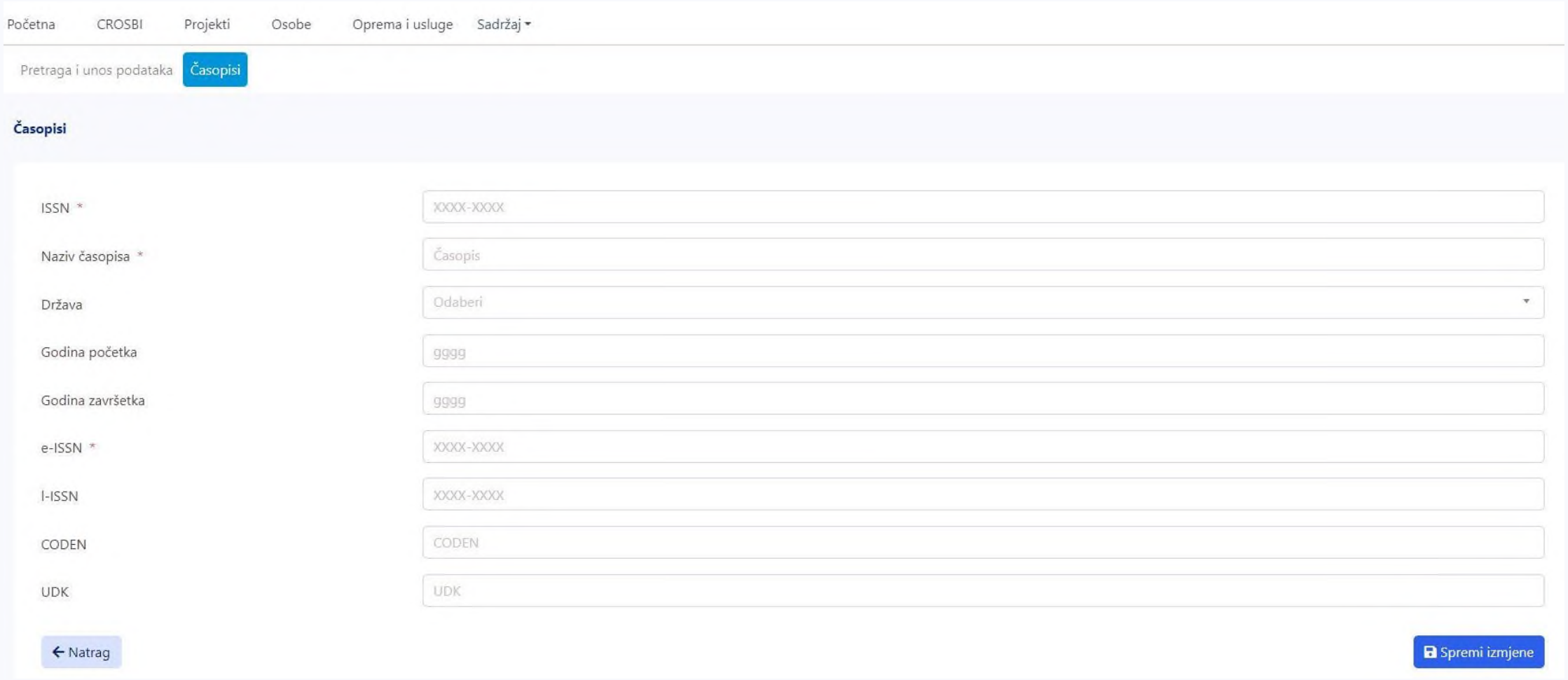

Časopis unesen u normativ - kada počnemo upisivati ime izbornik nam ponudi časopise koji su već uneseni u normativ

Ukoliko časopis nije unesen u normativ, moramo ga **sami unijeti**

Unos novog časopisa u normativ

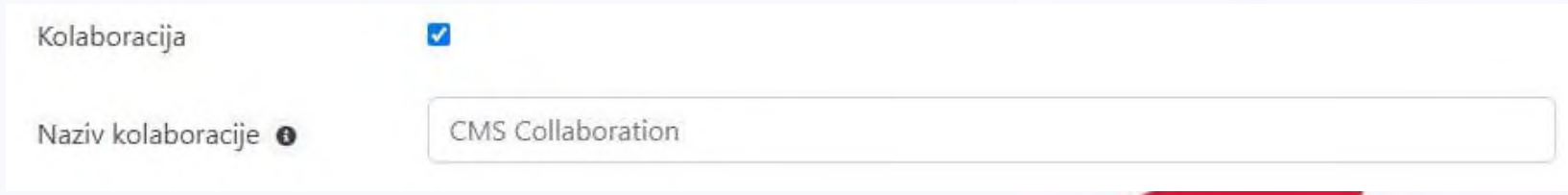

Polja označena crvenom zvjezdicom (*) su obavezna polja i, ukoliko nisu unesena zapis se ne može spremiti

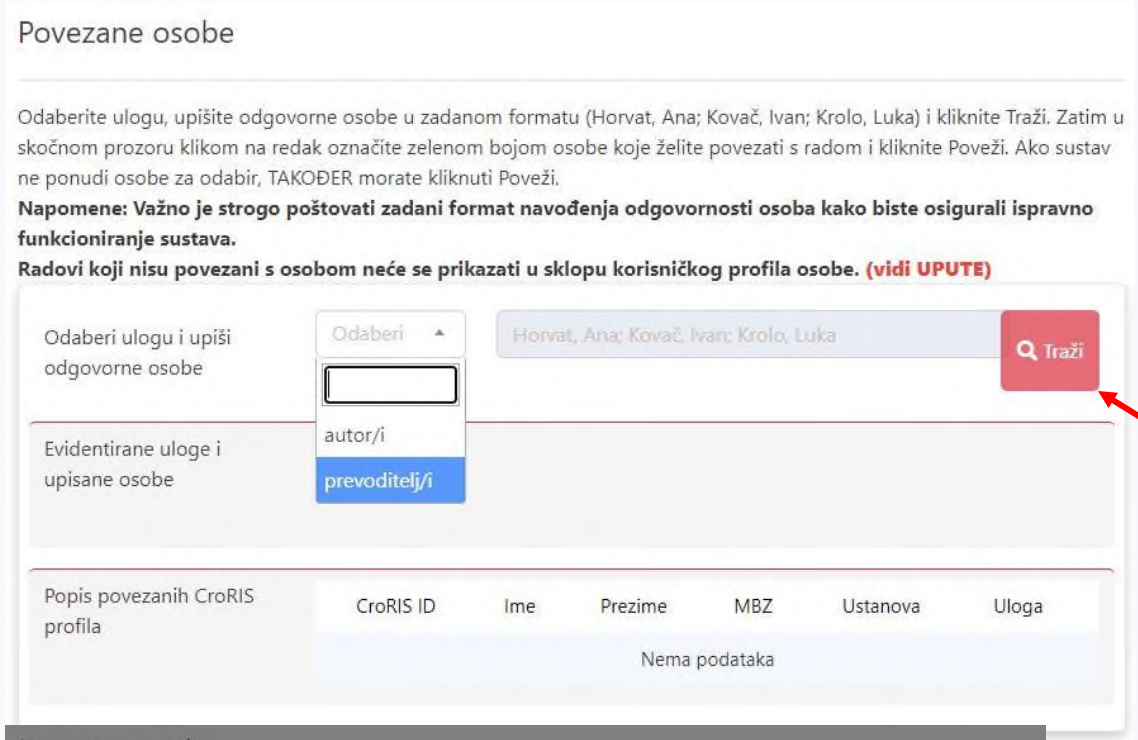
Unos priloga u časopisu

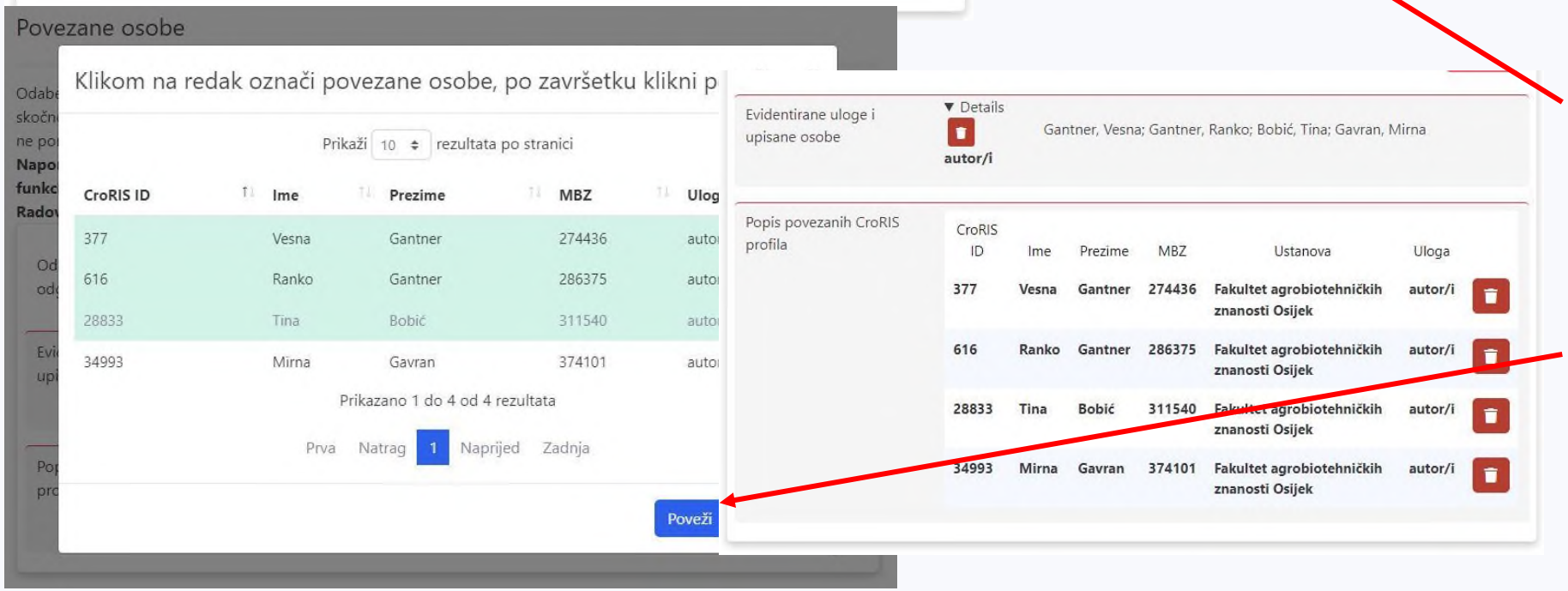
Kolaboracija – zajednica znanstvenika koji rade na jednoj ili više ustanova te skupa rade na nekom znanstvenom radu pod jednim zajedničkim imenom kolaboracije (npr. CMS Collaboration, Alice Collaboration, PRISMA, Atlas itd.) Kolaboracije su česta pojava u medicini, eksperimentalnoj fizici i sl. gdje na jednom radu sudjeluje nekoliko tisuća autora

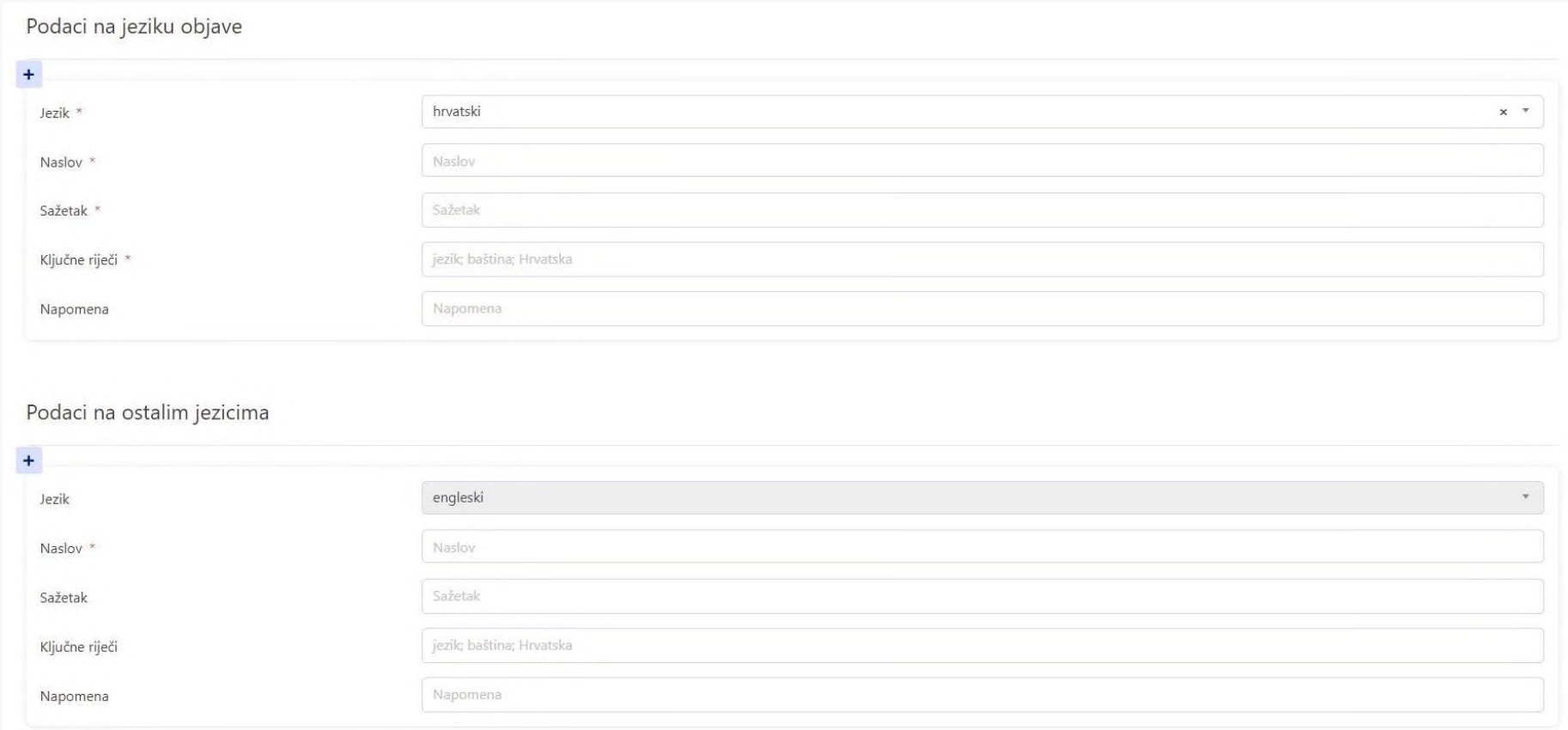
U polje „Ime kolaboracije**" ne upisuju se ustanove autora rada, niti nazivi projekata na temelju kojih je rad nastao**!

Autori/prevoditelji se unose u pravilu: PREZIME, (razmak) IME; PREZIME, (razmak) IME…
Primjer: Gantner, Vesna; Gantner, Ranko; Bobić, Tina; Gavran, Mirna

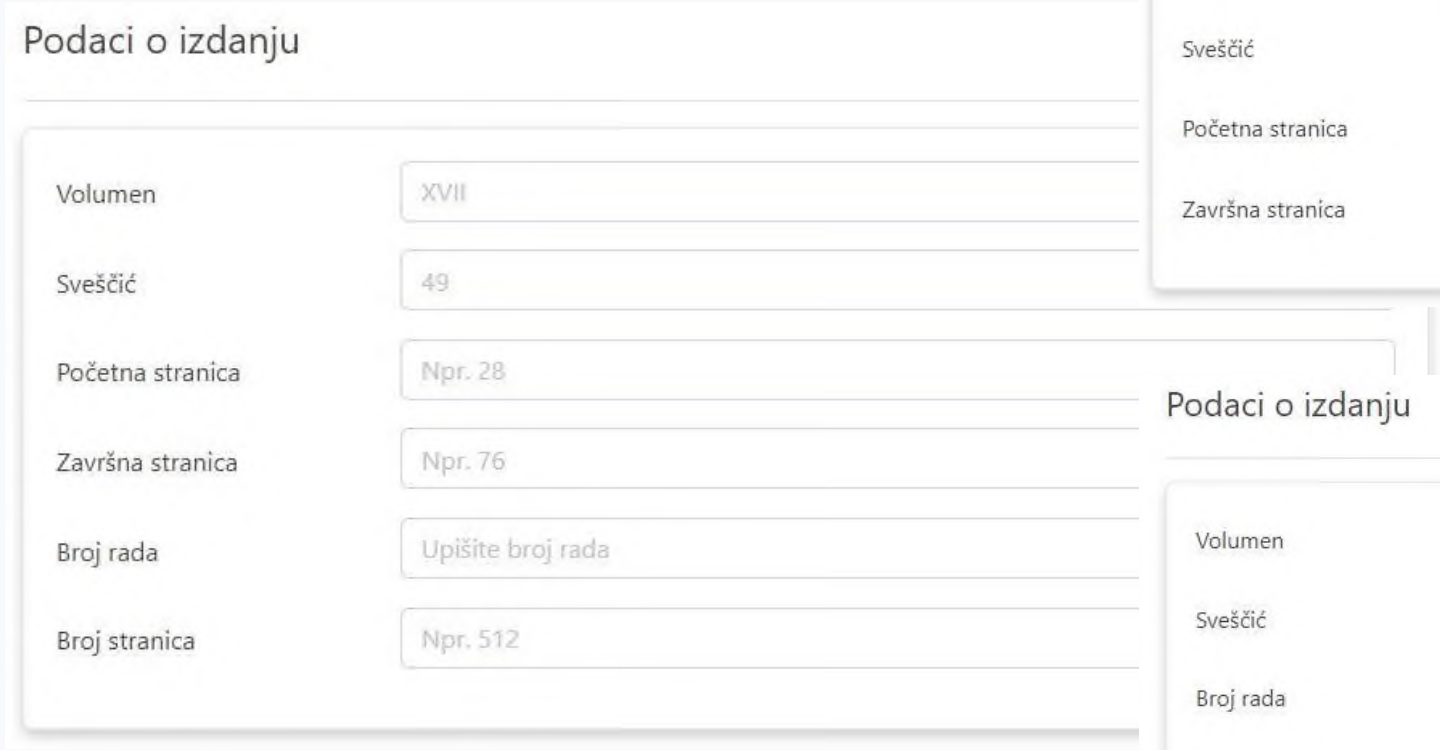
Nakon što **pravilno** ispišemo prezimena i imena autora kliknemo na opciju „Traži”, **obilježavamo** autore po redu (zelena boja označava da je obilježen) i kliknemo opciju „Poveži) te se dolje u nastavku pojavljuje izbornik s imenima autora i matičnim ustanovama istih

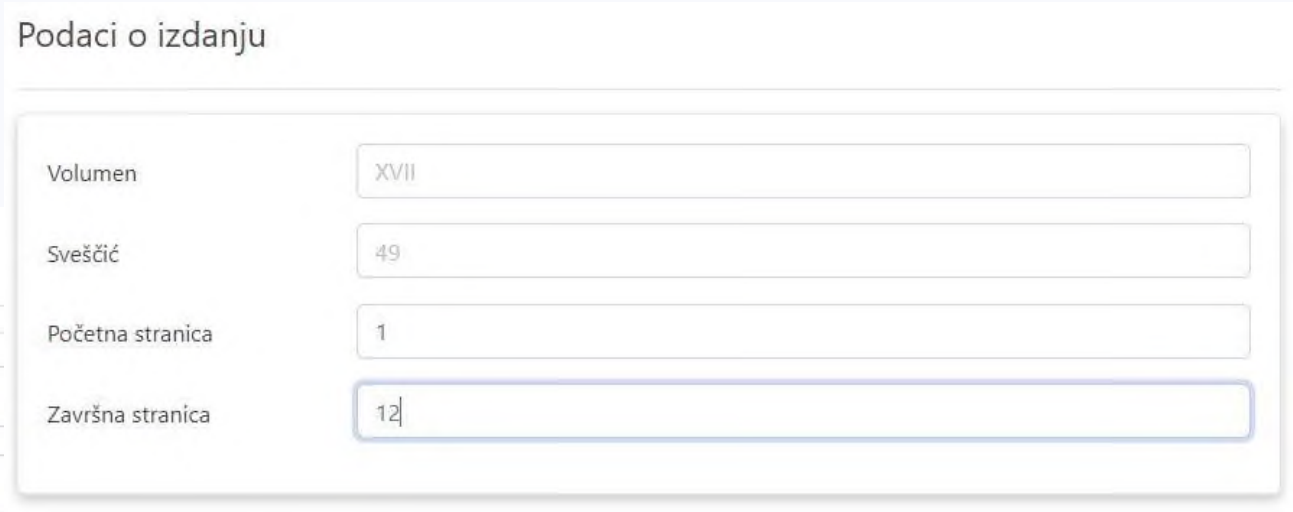

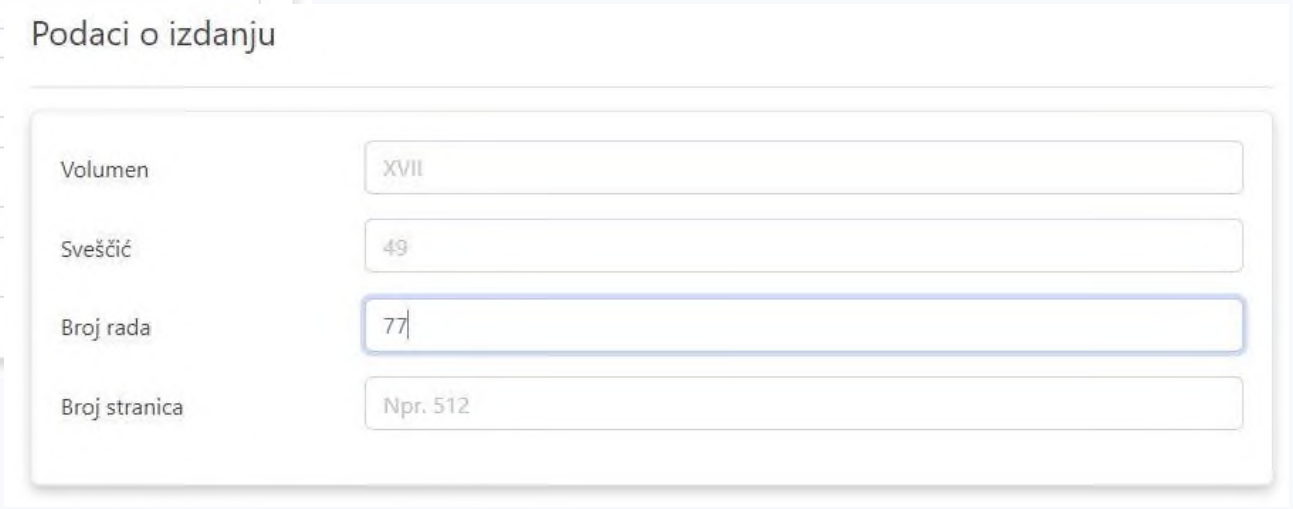
Nakon unosa polja „Jezik", pojavljuju se nova polja koja se odnose na podatke o samome radu – naslov, sažetak, ključne riječi

VAŽNO: Ne unositi naslov VELIKIM TISKANIM SLOVIMA već samo početak naslova treba biti velikim tiskanim slovom, a ostatak naslova (uz iznimke imena i sl.) malim tiskanim slovima

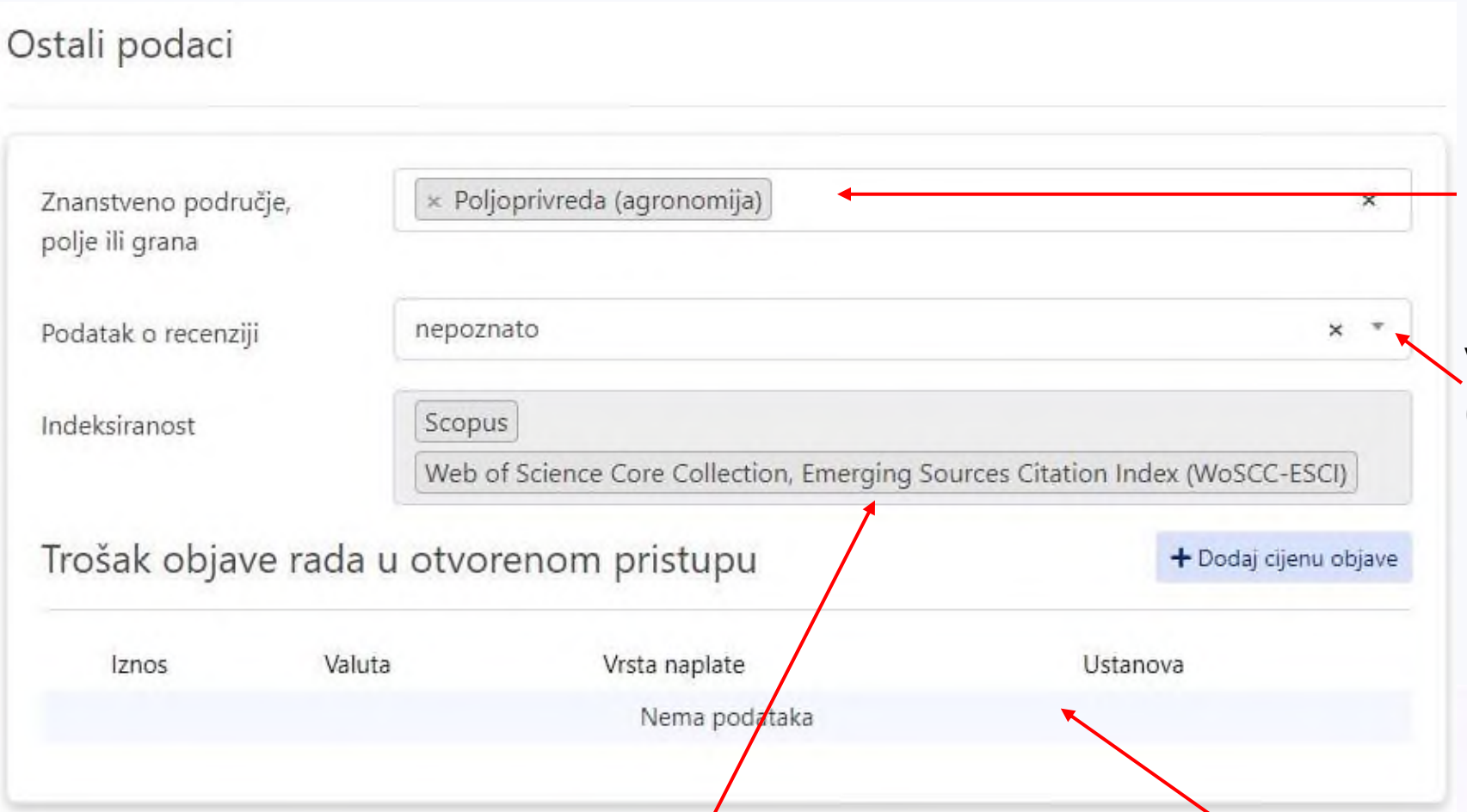
Naslov, Sažetak, Ključne riječi obavezna su polja samo na jeziku izvornika.
Prijevod naslova na engleski jezik je obavezno polje, ali ostala polja nisu obavezna.

Ukoliko upišemo početnu i završnu stranicu rada, nestaju opcije „Broj rada” i „Broj stranica” i obrnuto

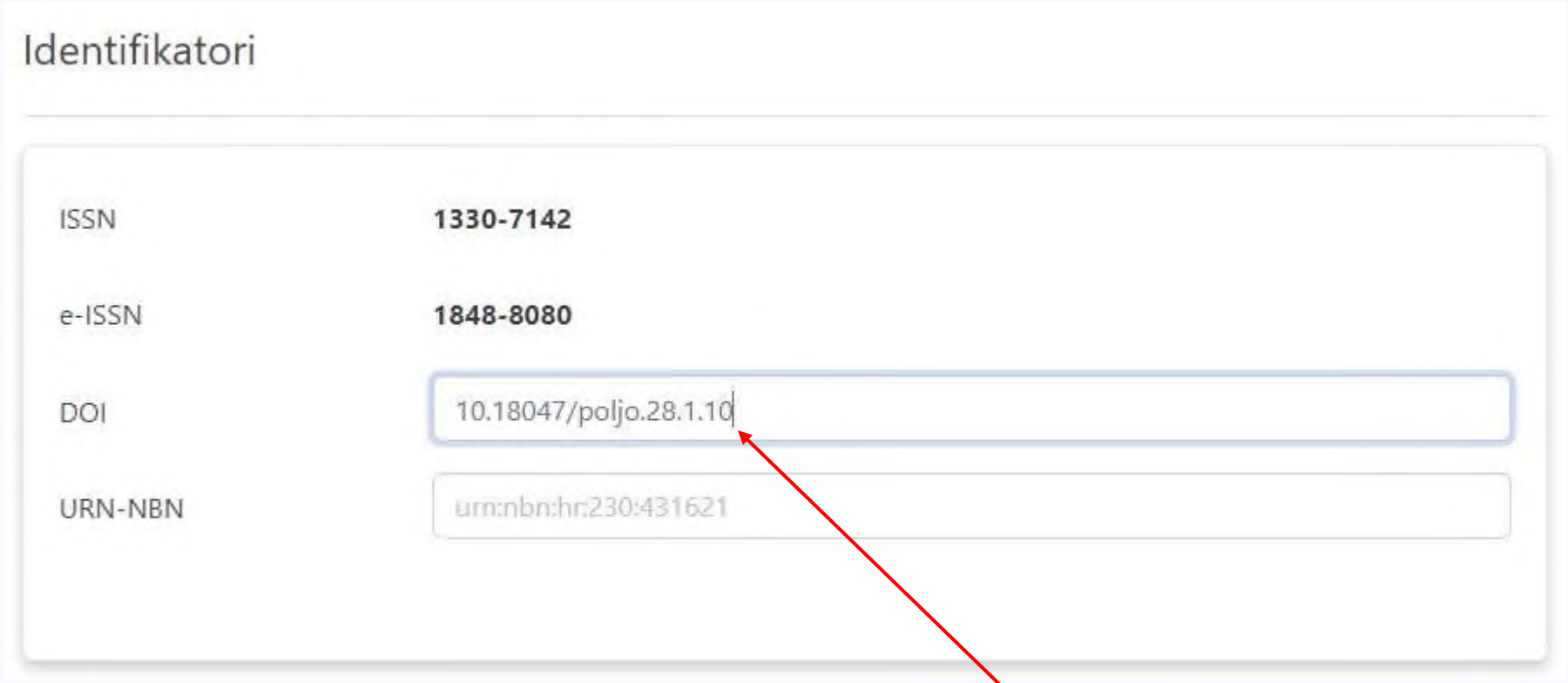

Potrebno je unijeti znanstveno područje (ponuđen rječnik) kako bi se rad unutar CROSBI baze lakše metapodatkovno klasificirao.

Važno je unijeti podatak o recenziji (ukoliko je poznat)

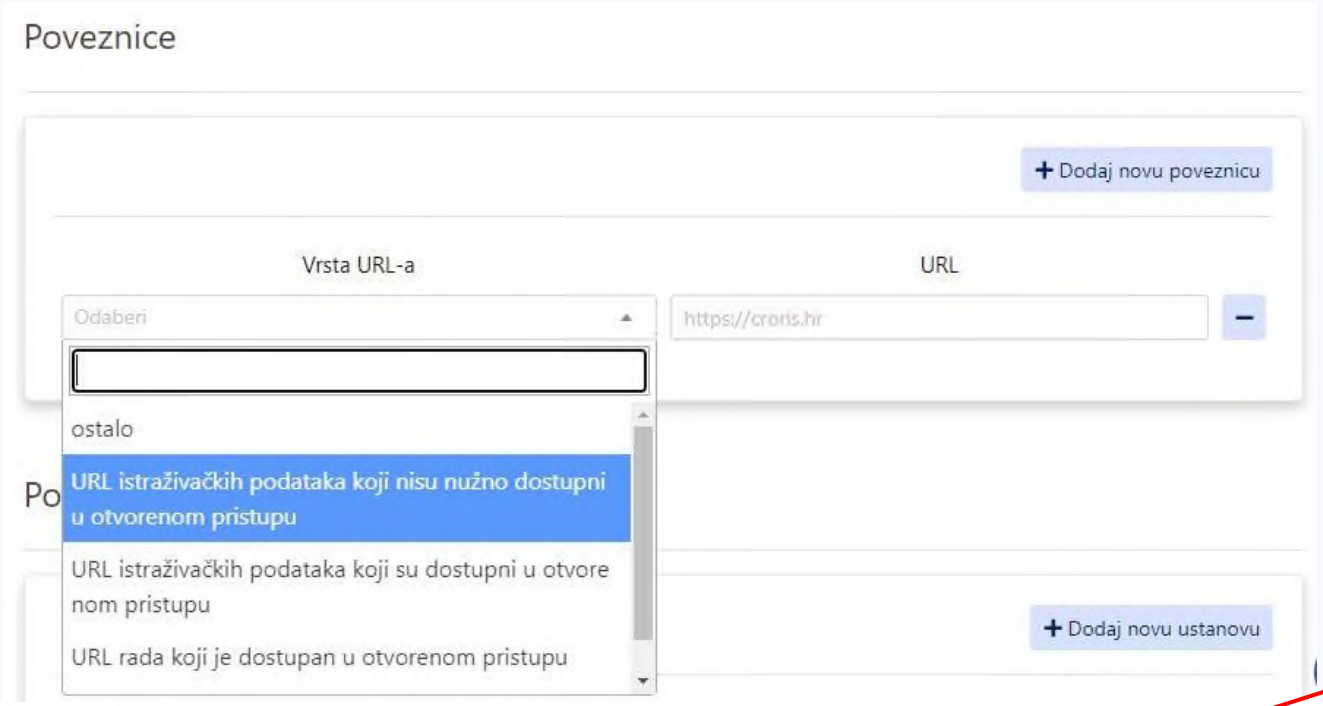
Ukoliko ste točno upisali podatke o časopisu, polje Indeksiranost se automatski popunjava te ga **nije moguće izmijeniti.**

Preporuka je unositi i trošak objave rada u časopisu kako bi troškovi ustanove bili što transparentniji.

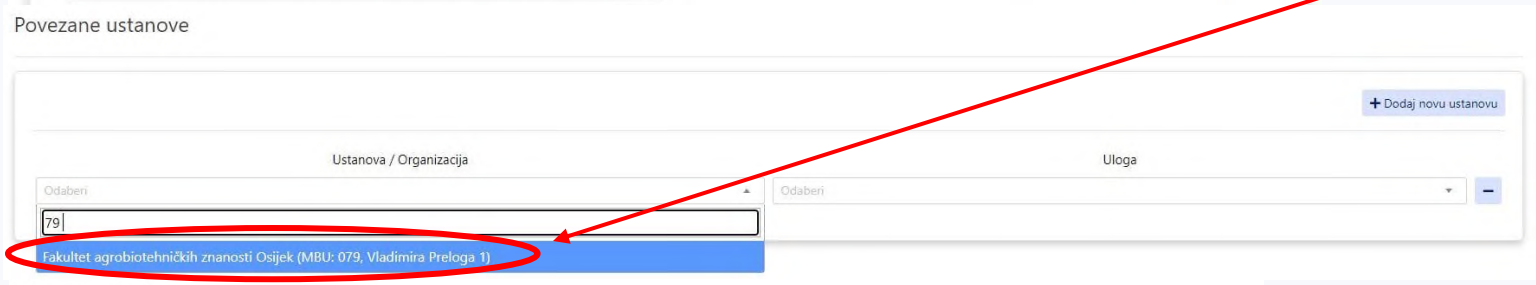

Ukoliko ste pravilno unijeli ime časopisa, ISSN i e-ISSN se prema normativnom zapisu automatski ispunjavaju

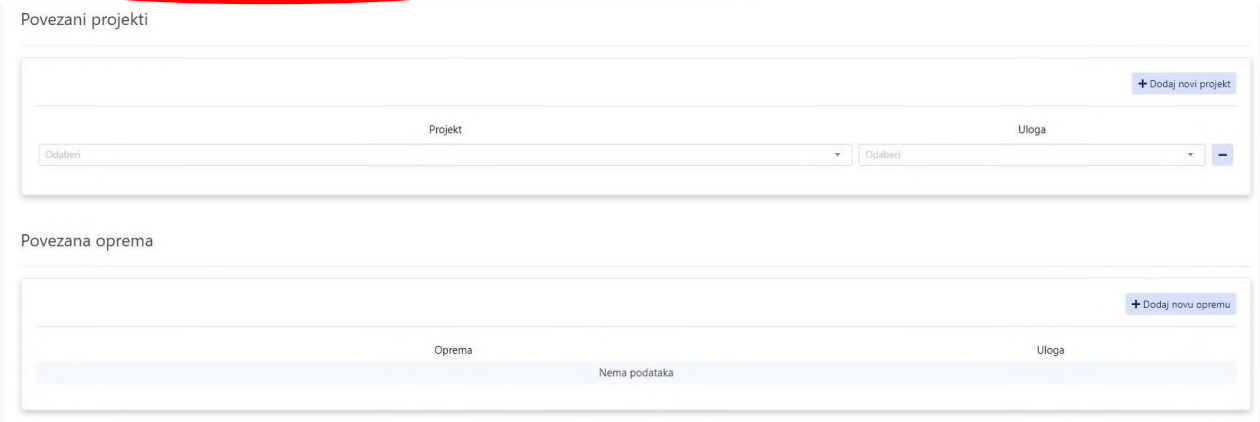
Ukoliko je dostupan, obavezno je unijeti DOI rada, ali **BEZ PREFIKSA** (npr. https://doi.org/...), već samo broj (npr. 10.18047/poljo.28.1.10)
Dakle ne cjelokupan zapis (npr. https://doi.org/10.18047/poljo.28.1.10) već samo broj (npr. 10.18047/poljo.28.1.10)

Ukoliko je rad dostupan u proširenom ili otvorenom obliku na nekoj vanjskoj mrežnoj stranici, ovdje je potrebno unijeti URL poveznicu na rad

Autorovu ustanovu je u opciju „Povezane ustanove" **KLJUČNO** dodati, budući da se rad koji unosimo neće pridodati matičnoj ustanovi te urednik neće moći mijenjati niti verificirati zapis!
Ukoliko se dogodi da se zaboravi dodati ustanova kontaktirati korisničku podršku na mail: **croris@irb.hr**

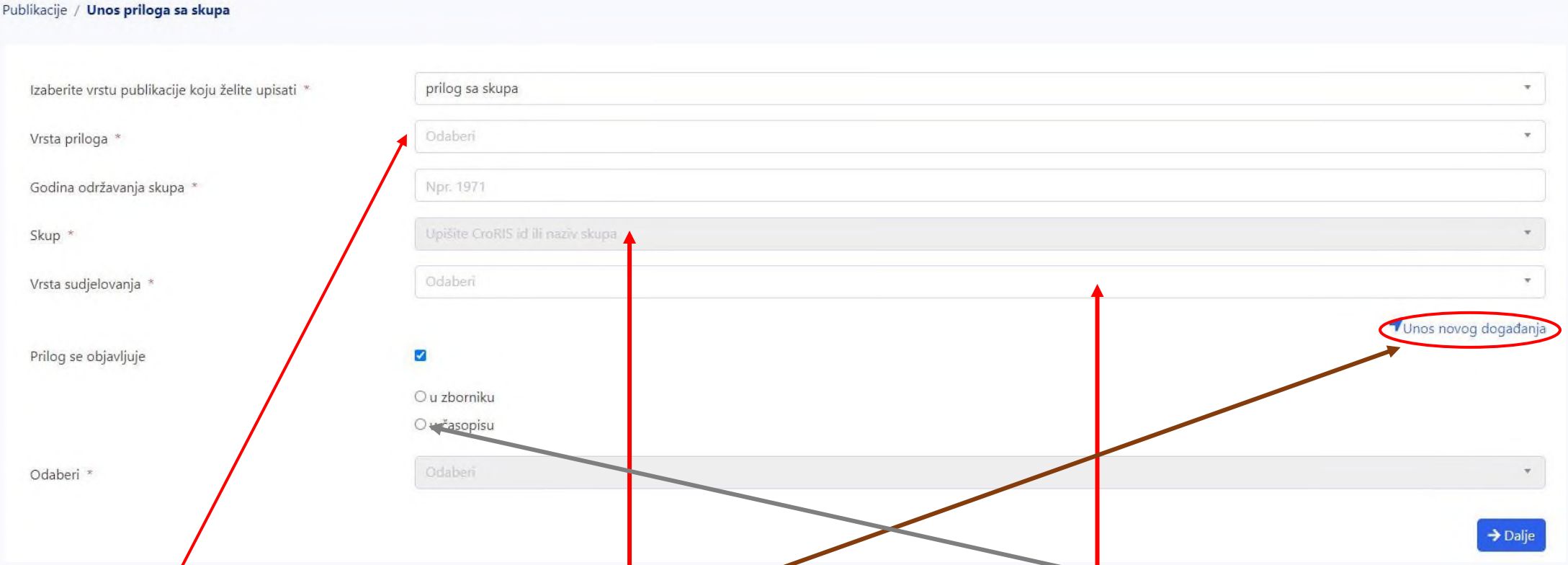

Polja unosa „Povezani projekti" i „Povezana oprema" unose se prema normativi iz modula „Projekti" (Gorana Rašić) i modula „Oprema" (Anea Mihajlović)

Unos priloga sa skupa

- Radovi sa skupova unose se kao prilog sa skupa, a prilikom unosa moguće je odabrati je li prilog objavljen u zborniku ili u časopisu
- Zbornici radova, kao i zbornici sažetaka sa skupova ponekad izlaze kao zasebne publikacije – monografije i posjeduju ISBN broj
- Zbornici skupova koji se redovito održavaju obično izlaze kao serija i imaju dodijeljen ISSN broj, no **TO NE ZNAČI DA SU ČASOPIS**

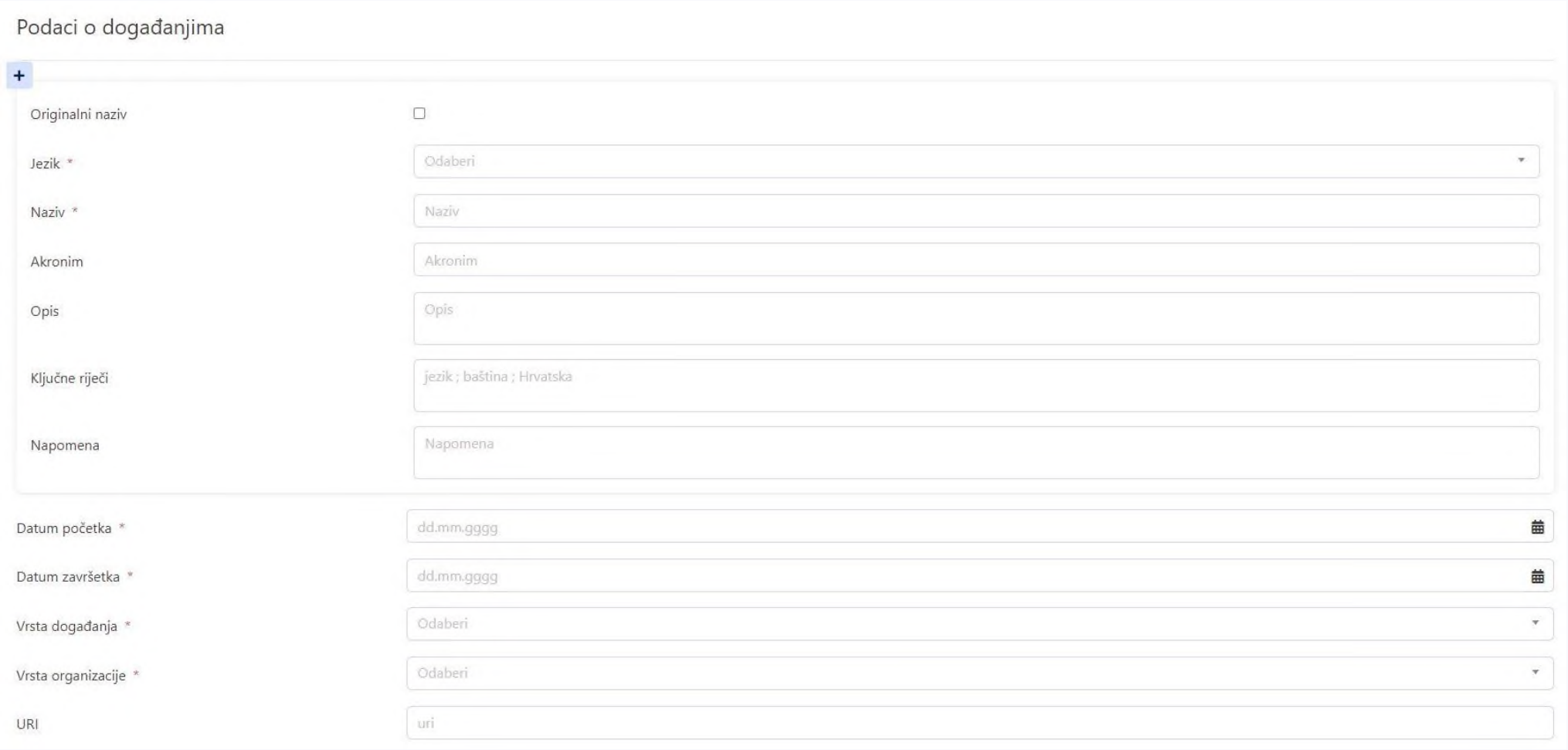
U opciji „Vrsta priloga" odabiremo oblik rada sa skupa – izvorni znanstveni, pregledni, stručni, sažetak itd.

Ukoliko u normativu nije unesen skup u kojemu je znanstvenik bio sudionik (isprobamo unošenjem imena skupa u polje „Skup"), moramo unijeti skup u normativu klikom na opciju „Unos novog događaja"

„Vrsta sudjelovanja" označava na koji način je autor sudjelovao na skupu – predavanje, panel, poster, radionica itd.

Ukoliko je rad koji je izložen na skupu objavljen u časopisu, nastavljamo upis kao **za prilog u časopisu**.

Unos novog događaja

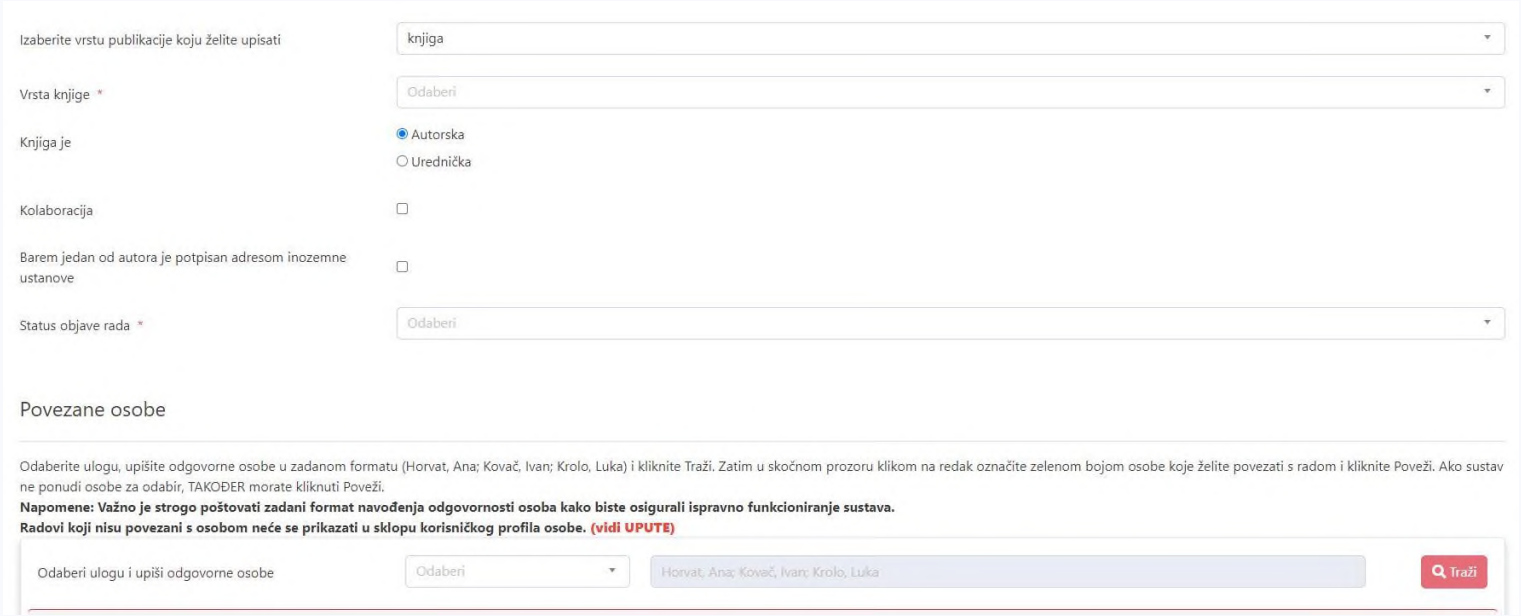
Unosimo obavezne podatke obilježene znakom „*" te što je više moguće poznatih detalja kako bi u normativu zapisa o skupu postojalo što više razlikovnih elemenata po kojemu će ostali znanstvenici koji unose vlastite radove skup prepoznati među brojnim drugim sličnim nazivima skupova te ispravno pridodati svoj rad istome. Na taj će se način izbjeći višestruko dodavanje inačica istog skupa u normativni zapis.

Unos novog zbornika

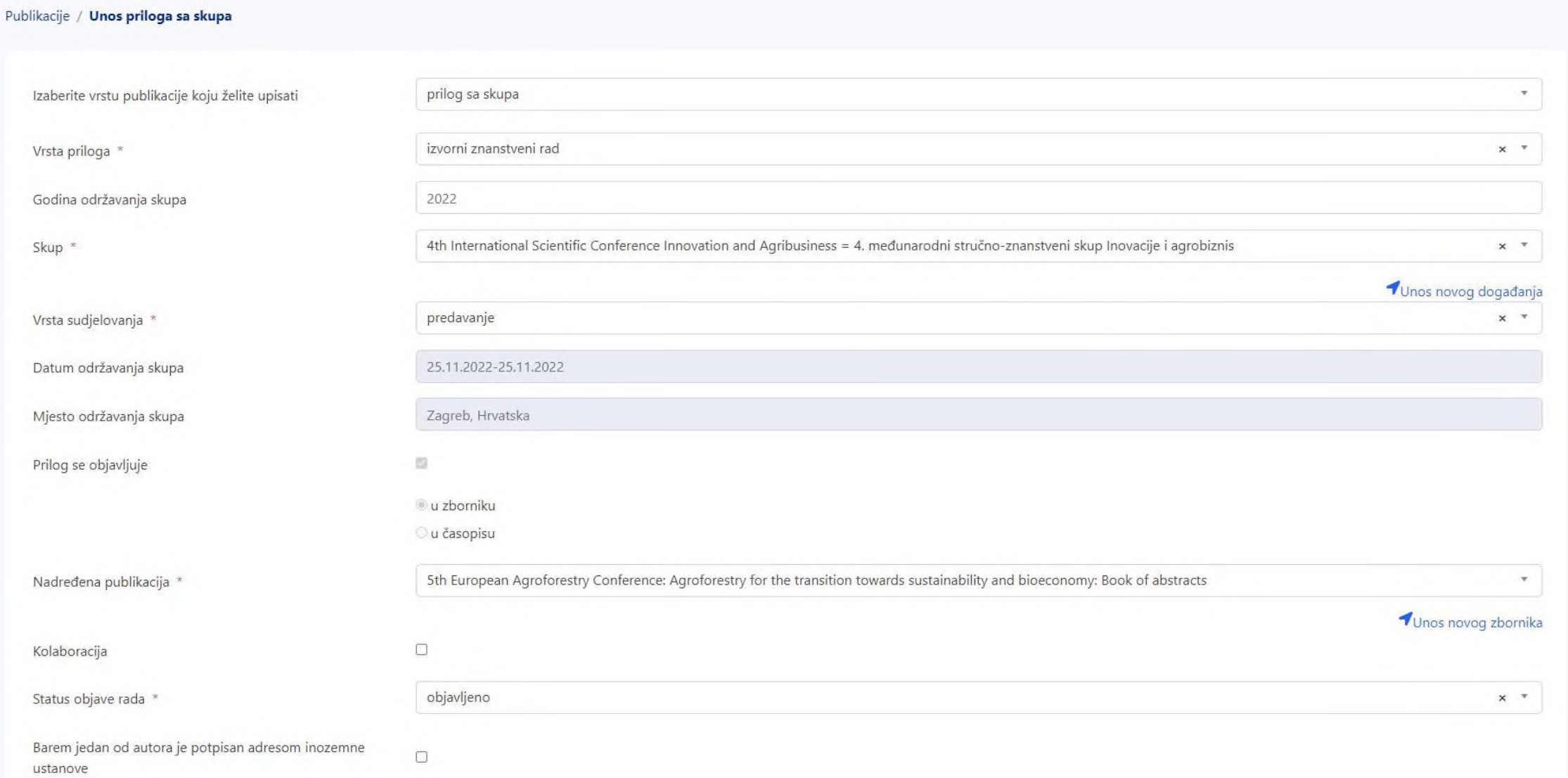
Ukoliko u izborniku ne pronađemo zbornik kojemu rad pripada, morat ćemo unijeti zbornik u normativni zapis klikom na opciju „Unos novog zbornika"

Ukoliko je rad sa skupa objavljen u zborniku koji je već unesen u normativu zapisa o zbornicima, upisom naziva zbornika dobit ćemo opciju da rad dodijelimo zborniku

Zbornik radova/sažetaka unosimo u normativu kao što unosimo i knjige

Nakon što (ukoliko već nije unesen) unesemo novi događaj (skup) i novi zbornik (sa istog skupa), ostatak zapisa o samom radu unosimo kao i rad u časopisu

Napomene

- Cilj novog CROSBI-ja je povećati pretraživost informacija i stoga unos novih radova zahtjeva puno više metapodataka čiji se unos regulira putem normativnih zapisa („Unos novog časopisa”, „Unos novog događaja”, „Unos novog zbornika”)
- Potrebno je **oprezno** i **fokusirano** unositi podatke o radovima, časopisima, knjigama i zbornicima kako se normativni zapisi ne bi duplicirali i kako ne bi došlo do nemogućnosti pretraživanja radova
- Izuzetno je bitno **svakome radu dodijeliti povezanu ustanovu** (FAZOS) budući da će zapis nestati u bespućima CROSBI-ja te Urednik, kao ni Autor (budući da je rad vezan za autora, a autor za ustanovu neće ga CroRIS prepoznati) neće imati mogućnost zapis mijenjati niti verificirati
- Vrlo je važno slijediti **formu** i **uputstva** za unošenje imena autora, institucija, ključnih riječi itd. (obično su sama uputstva kao i dodatna pojašnjenja navedena iznad ili ispod opcije) budući da informacije neće biti pretražive ako nisu korektno unesene
- Sustav još uvijek nije dovršen i nema mogućnosti premapiranja radova, zato je izuzetno bitno **pravilno odrediti vrstu rada** prije samog unosa ostalih podataka u radu
- Ukoliko je neki rad objavljen u suradnji s drugom institucijom i neki od djelatnika druge institucije unosi rad u CROSBI, vrlo je važno da rad bude pridružen i našoj ustanovi (u opciji Povezane ustanove) kako bi urednik s naše ustanove mogao manipulirati radom i verifikacijama
- Urednik CROSBI-ja i koordinator CroRIS-a (Iva Arači) na raspolaganju vam je za sva pitanja, nedoumice, potrebe verifikacije, prepravke podataka i sl., no ista osoba nije ovlaštena samostalno unositi radove znanstvenika u CROSBI bazu niti je odgovorna za eventualne pogreške pri inicijalnom unosu. Također, važno je da imate na umu da je uredniku CROSBI-ja vidljivo što se propustilo unijeti u CROSBI samo ono što je indeksirano i vidljivo u bazama podataka, svi ostali radovi nisu i kao takvi ostati će nevidljivi (i necitirani) većini znanstvene i neznanstvene zajednice.

Zašto CroRIS?

- **Pouzdanost informacija** – osigurava sveobuhvatne, cjelovite i točne informacije o svim elementima sustava znanosti i visokog obrazovanja u RH
- **Otvorena znanost** – omogućava i promovira otvorenu znanost kroz vidljivost, transparentnost i javnu dostupnost informacija o istraživačkim projektima i ostvarenim rezultatima
- **Odlučivanje** – CroRIS postaje temelj za donošenje odluka vezanih uz znanost i istraživanja u RH na svim razinama
- **Podrška poslovanju** – podržava poslovne procese i odluke te potrebe MZO i drugih javnih tijela na području znanosti i istraživanja, ustanova koje djeluju u sustavu znanosti te znanstvenika i istraživača
- **Interoperabilnos**t – osigurava otvorenost i interoperabilnost s drugim nacionalnim i međunarodnim sustavima (poput OpenAIRE-a, ORCID-a i sl.) putem zasebnih programskih sučelja
- **Integriranost** – CroRIS nastoji integrirati sve postojeće informacije i nastoji ih integrirati u jedinstvenu i održivu informacijsku cjelinu pod krovom jedne platforme i sučelja
- REAKREDITACIJA POČIVA NA CroRIS ANALITIČKIM POKAZATELJIMA!